

УДК 378.1

САМООСВІТА СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

*Т. П. Медведовська, к пед.н., заступник директора Міжгалузевого інституту безперервної освіти, ДВНЗ «Національний гірничий університет»,
tanmed72@mail.ru*

Методологія дослідження. Для реалізації мети, вирішення поставлених завдань дослідження використано комплекс методів: аналіз, систематизація й узагальнення наукових джерел, періодичних видань з метою визначення організаційних аспектів та процесуально-змістових складових підготовки фахівців вищих технічних закладів в контексті самоосвіти студентів; контент-аналіз науково-педагогічної літератури для ґрунтовного й всебічного вивчення дефініцій понять; пошуково-бібліографічний – з метою систематизації, класифікації науково-педагогічної літератури із теми дослідження; інтерпретації, узагальнення, прогнозування для формулювання висновків, рекомендацій, визначення шляхів подальшого розвитку професійної підготовки в умовах інтеграційних процесів у вищій школі.

Результати. На основі системного й концептуально-порівняльного аналізу науково-педагогічних праць, наукових джерел, періодичних видань з'ясовано, що проблема самоосвіти студентів вищих технічних навчальних закладах в процесі підготовки майбутніх фахівців комплексно не досліджена. Узагальнення науково-практичних підходів у літературі дозволило виявити рівень теоретичного осмислення поняття «самоосвіта». Обґрунтовано багатовимірність використання цього поняття як процесу оволодіння теоретичними знаннями та професійно-методичними вміннями й навичками. Доведено, що важливим етапом у дослідженні проблеми є прогнозування шляхів розвитку в умовах наближення освітньої галузі України до світових стандартів, серед яких визначено: пошук нового змісту підготовки на основі використання сучасних інноваційних інформаційних і освітніх технологій; оновлення змісту й програм з методичних дисциплін.

Новизна. У ході дослідження визначено перспективи творчого використання тенденцій підготовки майбутніх фахівців технічного профілю в сучасних умовах модернізації освіти (актуалізація питань навчально-методичного забезпечення підготовки студентів ВНЗ, використання новітніх інтерактивних та інформаційних технологій, форм, методів, засобів навчання, спрямованих на активізацію навчально-пізнавальної роботи студентів, їхньої

самостійної й творчої діяльності; підвищення професійно-практичних вимог до майбутнього фахівця).

Практичне значущість. Теоретичні положення й висновки можуть бути використанні у науково-дослідницькій сфері для розробки й визначення основних напрямів подальших наукових досліджень з теорії та історії підготовки майбутніх фахівців у вищій школі України.

Ключові слова: самоосвіта, глобалізація знання, підготовка фахівців, пізнавальна самостійність, професійна компетентність, інноваційна лекція.

Література

1. Кларин М. В. Инновации в мировой педагогике : обучение на основе исследования / М. В. Кларин. – Рига : Эксперимент, 1995. – 176 с.
Klarin M. V. *Innovatsii v mirovoy pedagogike; obucheniye na osnove issledovaniya* [Innovations in world pedagogics : instruction on the base of investigation] / M. V. Klarin. – Riga : Eksperiment, 1995. – 176 p.
2. Кремень В. Г. Образование и наука в Украине – инновационные аспекты. Стратегия. Реализация. Результаты / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.
Kremen V. G. *Obrazovaniye i nauka v Ukraine – innovatsionnye aspekty. Strategiya. Realizatsiya. Rezultaty* [Education and science in Ukraine – innovative aspects. Strategy. Realization. Results]. / V. G. Kremen. – K. : Gramota, 2005. – 448 p.
3. Чайка Г. Л. Культура делового общения менеджера: Учебное пособие / Г. Л. Чайка. – М., 2005. – 442 с.
Chayka G. L. *Kultura delovogo obsheniya menedzhera* [Culture of manager' business contact] : Uchebnoe posobie / G. L. Chayka. – M., 2005. – 442 p.
4. Падалка О. С. Педагогічні технології / О. С. Падалка, А. С. Нісімчук, І. О. Смолюк. – К., 1995. – 162 с.
Padalka O. S. *Pedagogichni tehnologii* [Pedagogical technology] / O. S. Padalka. – K., 1995. – 162 p.
5. Алексюк А. М. Организация самостоятельной работы студентов в условиях интенсификации обучения: Учеб. пос / А. М. Алексюк. – К. : ИСДО, 1993. – 336 с.
Aleksyuk A. M. *Organizatsiya samostoyatelnoy raboty studentov v usloviyakh intesifikatsii obucheniya* [Organization of independent students' work in conditions of intensification' instruction]: Ucheb. pos. / A. M. Aleksyuk. – K. : ISDO, 1993. – 336 p.
6. Андрущенко В. П. Освіта на рубежі століть : філософія, методологія, практика: [монографія] / В. П. Андрущенко. – К. : Наукова думка, 2003. – 346 с.
Andrushenko V. P. *Osvita na rubezhi stolit : filozofiya, metodologiya, praktyka* [Education on centuries' border : philosophy, methodology, practice] : [monografiya] / V. P. Andrushenko. – K. : Naukova dumka, 2003. – 346 p.
7. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навч. пос. [для слухачів закл. підвищ. кваліф. системи вищ. осв.] / Я. Я. Болюбаш. – К. : ВВП «КОМПАС», 1997. – 64 с.
Bolubash Y. Y. *Organizatsiya navchalnogo protsesu u vyshchikh zakladakh osvity* [Organisation of school' process in higher education' institutions] : navch. pos. [dlya slukhachiv zakl. pidv. kvalif. systemy vyshchoyi osv.] / Y. Y. Bolubash. – K. : VVP «KOMPAS», 1997. – 64 p.
8. Згуровський М. З. Болонський процес : шляхом європейської інтеграції / М. З. Згуровський // Дзеркало тижня. – 2003. – № 40. – С. 5–9.
Zgurovskiy M. Z. *Bolonskiy protses : shlyakhom evropeyskoyi integratsii* [Bolon' process : by the way of European integration] / M. Z. Zgurovskiy // Dzerkalo tyzhnya. – 2003. – № 40. – P. 5–9.

9. Кремень В. Г. *Энциклопедия освіти* / В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
Kremen V. G. *Entsiklopediya osvity* [Education' encyclopedia] / V. G. Kremen. – K.: Yurinkom Inter, 2008. – 1040 p.
10. Вітвицька С. С. *Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури* / С. С. Вітвицька. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
Vitvytskaya S. S. *Osnovy pedagogiky vyshchoyi shkoly* [Bases of higher school pedagogics] : Metodichiy posibnik dlya studentiv magistraturi / S. S. Vitvytskaya. – K. : Tsenter navchalnoi literatury, 2003. – 316 p.
11. Беспалько В. П. *Системно-методическое обучение в учебно-воспитательном процессе подготовки специалиста* / В. П. Беспалько, Ю. Г. Мазур. – М. : Высшая школа, 1989. – С. 5–12.
Bespalko V. P. *Sistemno-metodicheskoye obuchenie v uchebno-vospitatelnom protsesse podgotovki spetsialista* [System-methodical instruction in school education process specialist' preparation] / V. P. Bespalko , Y. G. Mazur. – M. : Visshaya shkola, 1989. – P. 5–12.
12. Селевко Г. К. *Образовательные технологии : учеб. пос.* / Г. К. Селевко. – М. : Народное образование, 1998. – 256 с.
Selevko G. K. *Obrazovatelniye tekhnologii* [Educational technologies] : ucheb. pos. / G. K. Selevko. – M. : Narodnoe obrazovanie, 1998. – 256 p.
13. Козаков В. А. *Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение* / Козаков В. А. – К. : Высш. шк., 1990. – 150 с.
Kozakov V. A. *Samostoyatel'naya rabota studentov i eyo informatsionno-metodicheskoe obespechenie* [Independent student's work and her information methodical security] / V. A. Kozakov. – K. : Vysshaya shkola., 1990. – 150 p.
14. Антонова О. Є. *Методичні рекомендації до застосування технології формування у майбутніх учителів базових знань з курсу «Педагогіка»* / За ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Житомирський державний педагогічний ун-т імені Івана Франка, 2000. – 100 с.
Antonova O. E. *Metodichni rekomendatsii do zastosuvannya tekhnologii formuvannya u maybutnikh uchiteliv bazovykh znan z kursu «Pedagogika»* [Methodical recommendations for using formation' technology in future teachers bases knowledge from «Pedagogics» course] / Za red. O. A. Dubasenyuk – Zhytomyr : Zhytomyrskiy derzhavniy pedagogichniy un-t im. I. Franka, 2000. – 100 p.
15. Фокин Ю. Г. *Преподавание и воспитание в высшей школе : Методология, цели и содержание, творчество : Учеб. пос. для студ. высш. учеб. заведений* / Ю. Г. Фокин. – М. : Издательский центр «Академия», 2002. – 224 с.
Fokin Y. G. *Prepodavaniye I vospitaniye v vysshey shkole : Metodologiya, tseli i sodержanie, tvorchestvo* [Teaching and education in higher school : Methodology, aims and maintenance, creation] : Ucheb. pos. dlya studentov vissh. uchebn. zavedeniy / Y. G. Fokin . – M. : Izdatelskiy tsentr «Akademiya», 2002. – 224 p.
16. Полат Е. С. *Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пос.* / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина. – М. : Издательский центр «Академия», 2005. – 219 с.
Polat E. S. *Novye pedagogicheskie i informatsionnye tekhnologii v sisteme obrazovaniya* [New pedagogical and information technologies in education system] : Ucheb. pos. / E. S. Polat , M. Y. Bukharkina – M. : Izdatelskiy tsentr «Akademiya», 2005. – 219 p.